

ІНТЕГРАЦІЯ ЕКОЛОГІЧНИХ ПРАКТИК У СТРАТЕГІЮ РОЗВИТКУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Пешкова Б. Р.

здобувачка вищої освіти групи МЕН 4/2,

Миколаївський національний аграрний університет

Науковий керівник – Олійник Т. Г.,

кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки підприємств,

Миколаївський національний аграрний університет

Сільське господарство, будучи ключовим сектором економіки, супроводжується значними екологічними проблемами - від надмірного використання агрохімікатів до деградації ґрунтів та водних ресурсів. Це негативно впливає як на довкілля, так і на довгострокову продуктивність аграрних підприємств, що зумовлює необхідність впровадження екологічно орієнтованих стратегій розвитку.

Одним з піонерів у галузі екологічного землеробства є Девід Монсанто. Його праця "Ecological Impacts of Agriculture" стала фундаментом для розуміння переваг органічного землеробства над традиційними методами [1]. Чернікова Н.М., Бондаренко І.О., Окопний Максим Миколайович [2] підкреслюють, що поняття "стратегічне управління", "інноваційний розвиток" та "екологічні засади діяльності" неможливо розглядати сьогодні окремо одне від одного. Вони наголошує на необхідності їх інтеграції для досягнення стійкого розвитку як окремих підприємств, так і галузі в цілому.

Мета роботи - дослідити та обґрунтувати необхідність інтеграції екологічних практик у стратегію розвитку аграрних підприємств з метою забезпечення сталого розвитку агропромислового комплексу та збереження природних ресурсів. Основними завданнями є: аналіз сучасного стану впровадження екологічних практик у сільському господарстві, оцінка економічної ефективності екологічних практик.

Останні роки свідчать про бурхливий розвиток технологій, які знаходять широке застосування в сільському господарстві, перетворюючи його на інноваційну та ефективну галузь [2]. Одним із найперспективніших напрямів є

точне землеробство, яке передбачає використання GPS, дронів, датчиків та іншого обладнання для оптимізації використання ресурсів, табл. 1. Завдяки цій технології можна зменшити витрати на добрива та пестициди на 10-20%, одночасно підвищуючи врожайність [3].

Таблиця 1. Загальні тенденції та потенціал використання точного землеробства, 2023 рік

Країна	Частка підприємств, що використовують точне землеробство (%)	Зменшення витрат на добрива (%)	Збільшення врожайності (%)	Приклади компаній, що використовують точне землеробство
США	40-50%	15-20%	10-15%	John Deere, Case IH, AGCO
Канада	35-45%	12-18%	8-12%	Buhler Versatile, Claas
Франція	30-40%	10-15%	5-10%	Kuhn, Amazone
Німеччина	35-45%	12-18%	8-12%	Lemken, Horsch
Україна	5-10%	5-10%	3-5%	Агрохолдинг МХП, Kernel

Джерело: сформовано автором на основі [1]

Іншим ефективним методом є агролісомеліорація, яка поєднує сільське господарство з лісовим господарством, табл. 1. Цей підхід не тільки зменшує ерозію ґрунтів на 15-20%, але й покращує структуру ґрунту, збільшує біорізноманіття та забезпечує додаткові доходи від продажу лісопродукції. Не менш важливим є використання відновлюваних джерел енергії в сільському господарстві. Встановлення сонячних панелей на полях або на дахах господарських будівель дозволяє виробляти електроенергію для власних потреб та продавати надлишки в енергосистему [4]. Це не тільки зменшує залежність від традиційних джерел енергії, але й сприяє зменшенню викидів парникових газів.

Компанія "John Deere", один із світових лідерів у виробництві сільськогосподарської техніки, розробила спеціальні програмні забезпечення для планування та створення полезахисних лісосмуг. Дослідження, проведені в Німеччині, показали, що на полях з агролісомеліоративними системами кількість видів комах і птахів може бути на 30-50% вищою, ніж на звичайних полях [3]. Завдяки покращенню структури ґрунту та збереженню вологи, потреби рослин у добривах можуть бути зменшені на 15-20%.

У результаті проведеного дослідження було встановлено, що впровадження екологічних практик є невід'ємною складовою сталого розвитку аграрних підприємств. Це передбачає комплексну модернізацію виробництва через впровадження інноваційних технологій, екологічну сертифікацію та раціональне використання ресурсів. Важливими елементами є також створення екологічно орієнтованих управлінських систем, дотримання міжнародних стандартів та забезпечення відповідної кваліфікації персоналу [2]. Впровадження таких інновацій як точне землеробство дозволяє оптимізувати використання ресурсів та підвищити ефективність виробництва. Розвиток агломерацій у сільському господарстві створює додаткові можливості для впровадження екологічних інновацій через об'єднання ресурсів та обмін досвідом між підприємствами.

Список використаних джерел

1. Eight ways Monsanto fails at sustainable agriculture. Climate and capitalism. 2012. URL: <https://climateandcapitalism.com/2012/02/10/eight-ways-monsanto-fails-at-sustainable-agriculture/> (дата звернення: 21.10.2024)
2. Чернікова Н., Бондаренко І., Стратегічне управління інноваційним розвитком сільськогосподарських підприємств на екологічних засадах. *Економіка та суспільство*. 2021. №34, С 32-36. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-34-84> (дата звернення: 21.10.2024)
3. Шульжик Ю. О., Кондра О.Р., Інтеграція принципів сталого розвитку в управління продуктовим ринком в умовах інтелектуального сільського господарства. *Трансформація практики управління інноваційним розвитком соціально-економічних систем : колективна монографія*. 2024. С 491-499. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/29572> (дата звернення: 21.10.2024)
4. Петричук С. І., Концептуальні основи інтеграції принципів біоекономіки в управлінську практику підприємств: теоретико-методологічний дискурс. *Bulletin of Sumy National Agrarian University*. 2024. №2 С 9-14. URL: <http://snaujournal.com.ua/index.php/journal/article/view/330> (дата звернення: 21.10.2024)